

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleihin / Att tillsätta valnämnder och valbestyrelse för välfärdsområdes- och kommunalvalet år 2025

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 20.01.2025 § 14

1008/00.00.00.00/2024

Valmistelija / Beredare: hallintopäällikkö / förvaltningschef Jenni Björksten, jenni.bjorksten(at)sipoo.fi

Vuonna 2025 toimitetaan samanaikaisesti kahdet yleiset vaalit: aluevaalit ja kuntavaalit. Koska vaalit toimitetaan samanaikaisesti, kutsutaan niitä nimellä alue- ja kuntavaalit.

Alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 2.-8.4.2025 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin).

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Kuntavaaleihin asetetut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat toimivat samalla myös aluevaalien vaalilautakuntina ja vaalitoimikuntina. Vaalilautakuntia ja vaalitoimikuntia ei siis aseteta erikseen kuntavaaleja ja erikseen aluevaaleja varten.

Vaalilautakunnan tehtävänä on vaalipäivän äänestämisen järjestäminen äänestysalueella, äänestysalueella annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja niiden toimittaminen edelleen tarkastuslaskennan suorittavalle vaaliviranomaiselle. Vaalitoimikunnan ainoa tehtävä on järjestää ennakkoäänestys vaalilain 9 §:ssä tarkoitetuissa laitoksissa ja toimittaa äänestyksessä kertyneet lähetekuoret kuntien keskusvaalilautakunnille.

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Kummankaan vaalin ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

Vaalikelpoisuus vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan määräytyy muutoin sen mukaan kuin kuntalaissa säädetään vaalikelpoisuudesta lautakuntaan ja toimikuntaan (71 ja 74 §). Sinänsä ei ole estettä valita samaa henkilöä vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan, kunhan henkilö on vaalikelpoinen molempiin toimielimiin.

Puolueen tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehellä ei ole estettä toimia vaalilautakunnassa tai vaalitoimikunnassa.

Jäsenet ja varajäsenet on valittava vaalikelpoisista kunnan asukkaista siten, että kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneet

äänestäjäryhmät mahdollisuuksien mukaan tulevat edustetuiksi kussakin vaalilautakunnassa ja vaalitoimikunnassa. Jäsenyyttä ei siis ole sidottu puolerekisteriin merkittyihin puolueisiin, vaan kuntavaaleissa esiintyneisiin äänestäjäryhmiin, puolueiden lisäksi esimerkiksi yhteislistoihin. Jäsenten ja varajäsenten poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa Sipoon kunnassa ehdokkaita asettivat seuraavat puolueet: Liike Nyt r.p., Feministinen puolue r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p., Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p., Suomen Keskusta r.p., Vihreä liitto r.p., Kansallinen Kokoomus r.p., Perussuomalaiset r.p., Vasemmistoliitto r.p., Kristallipuolue r.p., Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.

Myös tasa-arvolain soveltamisessa tarkastelu tehdään siten, että sekä jäsenissä että varajäsenissä on oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %. Kun vaalitoimikunnassa kuitenkin on vain kolme jäsentä, ei tasa-arvolaissa säädettyä 40 prosentin vähimmäiskiintiötä voida noudattaa kuin toiseen sukupuoleen nähden.

Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäseniin ja varajäseniin ei sovelleta hallintolain esteellisyyttä koskevia säännöksiä (vaalilaki 16 §). Perusteluna on, että näiden vaaliviranomaisten tehtävät ja toiminta rinnastuvat tosiasialliseen hallintotoimintaan. Kaikkien vaaliviranomaisten toimintaa ohjaa kuitenkin vaalilain 9 a §:n yleissäännös, joka velvoittaa puolueettomaan toimintaan.

Kunnanhallituksen on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot.

Sekä vaalilautakunnan että vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä, tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Kunnan keskusvaalilautakunta määrää vaalilain 17 §:n mukaan vaalitoimitsijat kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen.

Esittelijä / Föredragande Talousjohtaja / Ekonomidirektör Ahvonen Tuula

Ehdotus / Förslag Kunnanhallitus nimeää henkilön keräämään tiedot eri ryhmien edustajista ja kokoamaan ehdotuksen seuraavasti:

Seitsemään vaalilautakuntaan nimetään viisi jäsentä, joista yksi valitaan puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi, sekä vähintään kolme varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Lisäksi asetetaan vaalitoimikunta laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten ja valitaan vaalitoimikunnalle puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsen sekä vähintään kolme varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnanhallitus päättää panna asian pöydälle 24.2.2025 saakka.

Kommunstyrelsen utser en person att samla in information om de olika gruppernas representanter och sammanställa förslaget enligt följande:

Till sju valnämnder utses fem ledamöter, av vilka en väljs till ordförande och en till vice ordförande, samt minst tre ersättare i den ordning som de skall träda i stället för ledamöterna.

Dessutom tillsätts en valbestyrelse för förhandsröstning i anstalter och väljs en ordförande, en vice ordförande och en ledamot samt minst tre ersättare i den ordning som de skall träda i stället för ledamöterna.

Kommunstyrelsen beslutar bordlägga ärendet fram till 24.2.2025.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Kunnanhallitus nimesi Kicka Lindroosin vastuuhenkilöksi kokoamaan ryhmien edustajat vaalilautakuntiin ja -toimikuntaan.

Muilta osin kunnanhallitus jätti asian pöydälle siten, että 3.2.2025 pidetään tilannekatsaus ja 24.2.2025 vaalilautakuntien ja -toimikunnan kokoonpanot hyväksytään.

Kommunstyrelsen utsåg Kicka Lindroos till ansvarsperson för att sammanställs grupperns representanter till valnämnderna och -bestyrelsen.

I övrigt bordlade kommunstyrelsen ärendet så att en lägesöversikt hålls 3.2.2025 och valnämndernas och -bestyrelsens sammansättningar godkänns 24.2.2025.

Liitteet / Bilagor